(Пам’яти Б. Д. Грінченка)

Ввесь вік його снувалася борня. Недовідома доля переткала ту основу ще й дисонансами рясними.

Велику треба силу духа, незломну тверду віру, щоб з дисонансів тих акорди повні скласти, з них вивести мелодію співучу, симфонію величну утворити на славу і честь питимої Вкраїні.

Ще молодий, на провесні життя, зазнав він пращ й злиднів і разом – помах крил надії святої і потяг до життя на користь України.

В душі займались велитенськи сили, – а в тілі так здоров’я небагато.

Багатий на думки, заміри, інші мрії, – а округи життя щоденне насушником підборкує орлячий льот і в’яже вільні руки.

Сей бік – кохання, згода у подружжі, по той – нестатки, праця й праця без просвітку, без певного шляху, без нагороди. Борець полагодив усе: злучив, зілляв докупи й кохання, і поетичний спів, і лихо, і борню.

В душі дзвенів нехибний камертон, рука ніколи не тремтіла і владно брала дисонанси, що життя так щиро сипало кругом – і з усього творив-складав симфонію могутну.

І що росла та ширилась вона, що більш і дальш сягав блискучий промінь світу, – то заздра невблагана доля все дужче та густіше сипала пригоди, творила дисонанси.

Найкраще подружжя утворило з життя свого зразок високий, зростило втіленую мрію, – дочку – борця за рідний край – скосила заздра доля тую квітку на провесні життя!

Розтяте серце кров’ю обпливає, в руїнах все життя, а він мовчить про власнії болі і чуло слухає чужі, не оглядається на власне лихо, а стежить пильно, щоб не згас просвіти прапор.

Погасла власна зірка щастя, а він ішов і вів із темряви до світу і в тім лиш втіху мав. Та доля й тут підкралася тай підтяла під корінь могутний дуб.

Весь повний вщерть замірів та завзяття, він мусив кинути борню, шукати небажаного спочивку на чужині ненависній-вродливій.

Кругом пишав, купавсь у сонці, в квітах край – а він душею линув в сніги, в безмовнії, безбарвнії поля, в німі ліси, до рік замерзлих, у вбогі села.

Весна і в рідний край прийшла. В блакиті сонце, хвилі грають, вітрець – пустун з садків в садки розносить пахощі та щебет і сипле білі пелюстки, і сумно лиш гудуть таємні телеграфні струни. І ось на стьожку папірову посипались тріскучим грядом слова лихої звістки, випливають жалобним та смутним рядком.

Вузенька стьожечка, маленький білий клаптик розносить широко велику чорну тучу.

В дзвініці дзвін дрімав, не кликав він на збір, в сумному передзвоні не плакали дрібненькі дзвони, – а люд проте ішов, стікався під склепіння стародревні послухати сумного співу за того, що спав на чужині. І знову дисонанс, і знов контраст

болючий: ввесь вік ненатлі злидні стежили скрізь працьовника, підрізуючи сили, а тут і злидні одступили, і замкнені кишені для живого – для мертвого так щиро одчинились.

Заглянув промінь золотий у темний храм: розсипавсь гискрами по позолоті, веселкою та зайчиками біга, повеселив сумні колони й арки, а гурт людей в жалобі чекає погребних пісень.

І почались вони…

Не "Упокой" сумний, а радісне "Христос воскресе" залунало і настроєм предивним сповнило душі богомольців.

Росте і шириться душа і молиться, і вірує, що жертва дорога не згине, що зійде і пишно розцвіте наперекір морозам та негоді засіяне зерно. А та рілля – ось-ось вона: іще незорана, вона прийшла, протислася між нами послухати святого співу, поцілувать хреста, покоштувать куті…

Не зна, кого ховає, кому співають "вічна пам’ять", за кого хреститься й кутею поминає.

Осяяний блакитно-золотим маєвим сяйвом прибуде поїзд жалібний.

Ми вийдемо назустріч, ми принесем снопи квіток, живих, рясних, пахущих, – а він, що за життя впивався ними, байдуже, нерухомо пливтиме з шляху в шлях над головами люду. І вірная дружина з розбитим в друзки серцем не візьме дружню руку, не скаже: "встань, коханий, подивися!"

Сховавши слези й болі, як личить справжній героїні, героєвій дружині, – пройде останню спільну путь і стріне першую розлуку.

А ми – що ми дамо єму в подяку за життя його, за втілений високий ідеал?

Чим зможемо потішити живую частку його душі, що ще зосталась дотлівати в душі дружини?

Ми проспіваєм "вічну пам’ять", засиплемо землею гроб і квітами укриєм, – та то не все.

Повинні ми покласти зверху присягу на працю і єднання, на вірність Тій, що вік йому була як дивний прапор сили.

І лиш тоді ми зможемо по праву на гробові єго співати рік-у-рік укупі з "Упокоєм" і радісне "Христос воскресе".